

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Beneficiorum Ecclesiasticorum Natvra, Ereptione, Qvalitatibvs Ad Ea Obtinenda Requisitis ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

32. Qualiter dividatur beneficium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74477)

tamen Lott. l. 3. q. 27. n. 19. liberam esse hac in re facultatem Episcopi in superinducenda beneficio residentia, urgente necessitate vel utilitate Ecclesie ex defectu ministrorum; sic quoque tradit Laym. ad c. significatum. de prob. n. 40. citans pro hoc Glossam in idem c. Imolam ibid. n. 9. Abb. n. 7. & Glossam in c. penul. de magistris. V. unius. In specie posse Episcopum cum Capituli sui consensu ex rationabili causa dum vacat beneficium, ei adiacere onus, v.g. ut deinceps illud obtinens doceat scripturam, vel habeat Catechesin. Item licet Capellania ex prima fundatione, unius tantum in hebdomade aut duarum missarum onus habeat, ex iusta causa aut necessitate posse ab Episcopo augeri hunc numerum missarum; si nimirum redditus sufficiant, & Ecclesia frequentiore sacrificio egeat. Quod si tamen beneficium sit juris patronatus, adhibendum consensum Patroni, qui illum rationabiliter negare

non potest, ubi adest talis causa vel necessitas. Vide dicenda inferius, ubi quid possit patronus. Item ubi, qualiter collatio fieri debeat sine diminutione. Probabile quoque videtur, quod ait Garc. p. 7. c. 1. n. 103. clarum videtur posse patronum fundatorem (etsi secus sit de patrono successore fundatoris) etiam ex post facto tollere seu alterare conditiones seu qualitates tempore fundationis appositae cum consensu Episcopi, saltem ex iusta causa, dum nempe hæc mutatio foret utilis Ecclesie; citatque pro hac sententia Lamb. Felin. Gutierrez, & plures alios. Multo que igitur minus prælatus infertor Episcopo, v.g. Capitulum Cathedrale, aut Ecclesia aliqua Cathedralis, etsi ius habeat conferendi beneficia, eorum naturam, & institutionem per nova statuta mutare potest absque Episcopi auctoritate. Laym. loc. cit. ex Abb. ibidem. n. 2.

CAPUT SECUNDUM.

De divisione beneficii in suas species subalternantes, & harum singularum specialibus conditionibus & qualitatibus.

PARAGRAPHVS I.

Dividitur beneficium in suas primarias species &c.

Quæres 32. Qualiter dividatur beneficium?

Respondeo primò in genere, cum beneficiorum Ecclesiasticorum una sit substantia & forma, sed diversæ penitus qualitates, ex quibus veluti unum ab altero diversum iudicatur; unumquodque imaginem seu speciem ex dictis qualitatibus ei impressis contrahit; ea dicitur seu vocatur status beneficii seu conditio. Lott. l. 1. q. 34. n. 1. quamvis autem impressio ista certarum qualitatum, quæ facit beneficium à beneficio specie differre, sit diversissima, ut propterea à statu beneficiorum quasi innumeræ eorum species consurgant; ad tamen ferè species hæc qualitates reduci possunt: Prima eorum, quæ differunt inter se ratione collatariorum, & hæc efformant duplicem statum beneficiorum, regularem & sæcularem, prout nimirum debita sunt conferri Clericis vel regularibus vel sæcularibus, non attento an collator sit regularis an sæcularis. Altera eorum, quæ differunt ratione annexi, puta certi servitii, ordinis, dignitatis, officii, vel etiam debiti conferri personæ certæ qualitatis, puta filio familias, magistro, vel Doctori; unde beneficia dicuntur patrimonialia, doctoralia, sacerdotalia, parochialia, curata &c. Lott. n. 6. 12. & seq. Terria eorum, quæ differunt ratione actûs provisionis beneficii; dum nimirum ea vel est libera, vel fit ad electionem, nominationem, vel præsentationem alterius; unde diversus insurgit status beneficii impressus, ut inde iudicetur vel liberum vel servum. Lott. num. 11, unde jam magis enucleatè

2. Respondeo secundò: dividitur primò in sæculare & regulare. ex c. cum de beneficiis. c. cum singula. de prob. in 6. Sæculare est, quod per Clericos sæculares,

hoc est, omni religiosorum voto & regulâ solutos regitur, & administratur. Castrop. de benef. d. 1. p. 2. n. 2. Azor. p. 2. l. 3. c. 1. q. 4. Cui sæcularitati non obest, quòd ad regulares ejus collatio aut præsentatio pertineat, aut quòd ipsi religioni unitum sit; Gonz. ad reg. 8. gl. 8. n. 38. Sanch. in sum. l. 7. c. 29. n. 14. apud Castrop. loc. cit. Regulare, quod solis religiosis confertur; utpote iis solis ex fundatione seu institutione, seu consuetudine, vel præscriptione ad dictum, ut Abbatia, Prioratus, Canonicatus, regularis, & aliqua parochiæ. Castrop. & Azor. loc. cit. Garc. p. 7. c. 20. dum autem non constat esse regulare, præsumitur semper sæculare; quia hoc Ecclesie est favorabilius, utpote quæ in regimine & administratione beneficiorum sæcularium procedit liberius; Sanch. loc. cit. c. 12. Garc. p. 6. c. 1. num. 12. Barb. de potest. Episcopi. parte 3. alleg. 56. num. 167. Tusch. & alii apud Castrop. possessio autem adjudicanda est secundum ultimum statum, in quo beneficium vacavit; ut si vacavit per obitum possessoris regularis, regulare censeatur. Barb. ibid. n. 168. Garc. p. 7. c. 10. n. 34. & alii apud Castrop. per statum enim præcedentem beneficium est constitutum in possessione, à qua sine manifesta ratione removeri non potest. Castrop. ibid.

3. Secundò: dividitur beneficium tam regulare quàm sæculare in duplex & simplex; duplex est, quod aliquâ qualitate juris affectum est. Azor. Castrop. loc. cit. qualitatibus verò nomine hic veniunt jurisdictio aliqua in Clerum, aliò sive v.g. parochianos, administratio & dispensatio rerum Ecclesiasticarum, præminentia aliqua localis, seu gradus honorificus in choro seu Collegio Clericorum; Azor & Castrop. loc. cit. unde beneficium duplex quadrifariam dividitur: beneficium enim conjunctum cum eminentia & jurisdictione fori externi in clericos, etiam dum caret jurisdictione pro foro interno & pœnitentia, dicitur dignitas. Castrop. loc. cit. Laym. Theol. Mor. l. 4. tr. 2. c. 4. n. 4. dum verò absque ulla jurisdictione fori externi & judicialis conjunctam habet jurisditionem fori interni pœnitentialis, potestatemque & jus administrandi populo

pulo sacramenta alia, dicitur simpliciter & propriè beneficium curatum. Azor. *loc. cit.* Dico propriè; magis enim largè seu impropriè beneficium habens jurisdictionem solam spiritualem fori contentiosi seu judicialis, dicitur adhuc curatum. C. *adum. de electione.* ibi AA. Decius *inc. ad aures. de rescript.* n. 16. Bursat. *conf.* 352. n. 2. l. 4. Nav. Mand. & c. quos citat & sequitur Garc. p. 1. c. 6. n. 6. De cetero in ordine ad effectum incompatibilitatis ea solùm parochialia habitu dicenda erunt curata, quando est spes probabilis recuperandi actus, nec sint lapsi anni 40. absque parochianis, idque ex sententia Greg. 13. & S. Congreg. Concil. *super r.* 17. *sess.* 24. *Trid.* Garc. p. 5. c. 3. n. 120. & 121. Item ea, quæ parochialem non nisi secundariò & accessoriè annexam habent; censeri debere simplicia & non curata, ait Garc. *ibid.* n. 122. citans Menoch. *de arb.* l. 2. *casu* 201. n. 67. Felin. *inc. nostra. de rescript.* Decium *in c. ad aures. tit. eod.* & se ipsum p. 2. c. 4. n. 192. & p. *ult. c. 2. n. 12.* item quæ ex constitutione vel consuetudine Ecclesiæ habent onus gerendi vices curati in sede illius vacante, non sunt curata; cum propter solum exercitium curæ accidentale ille vices gerens non dicatur habere beneficium curatum. Garc. *loc. cit.* n. 125. citans Old. *conf.* 102. Decium & Felin. *ubi antè Menoch. n. 68.* item ait Garc. n. 126. ea quæ habent onus perpetuum administrandi sacramenta & adjuvandi Rectorem, esse adhuc simplicia, eò quòd ex isto exercitio curæ jure penes alium remanente non debet beneficium censeri curatum. Verum subdit Garc. n. 127. videri quòd hoc obstat sacram Congreg. c. *us declaracionem refert p. 3. c. 2. n. 167.* uti etiam in ordine ad effectum residendi, illa dicit Garc. n. 128. videri curata, quæ curam animarum habent annexam, etsi ea per plures administraretur. Denique qualiter in ordine ad personaliter residendum beneficia aliàs simplicia dicenda sint curata, vide Garc. p. 3. c. 2. n. 163. si solùm conjunctam habent præminentiam in Ecclesia, choro, processionibus etiam supra seniores absque omni jurisdictione & administratione dicitur personatus. Castrop. *loc. cit.* qualis est præpositura in Cathedralibus & Collegiatis insignibus in Germania, Pirh. *ad l. 3. tit. 5. n. 10.* quamvis autem personatus & dignitates sumantur quandoque pro eodem, argumento *c. cum accessissent. de constitut.* propriè tamen non est dignitas. Hinc si quis impetret literas, ut ei provideatur de personatu, non potest ei provideri de dignitate habente jurisdictionem. Pirh. *loc. cit.* citans Chok. *in precibus primariis sect. 2. v. personatus.* Si denique conjunctam habet aliquam administrationem rerum Ecclesiæ sine tali præminentia & absque omni jurisdictione, dicitur officium. Castrop. & Laym. *loc. cit.* quale est thesaurarii seu custodis, primicerii; & c. qui jure communi & ratione sui officii alios Canonicos non præcedunt; verùm notandum cum Abb. *inc. de multa. de præb. num. 21.* & Tholosano *in insit. novis. c. 10. n. 18.* in his omnibus debere attendi consuetudinem locorum; dum quod in una Ecclesia est dignitas, vel personatus, in alia Ecclesia est simplex beneficium; & vice versâ; & quòd in multis locis quodlibet beneficium curatum vocetur personatus. Vide Pirh. *loc. cit.* De cetero beneficiorum horum duplicium alia dicuntur majora, ut Papatus; nam & huic competit nomen beneficii juxta *c. 1. de maledictis.* Cardinalatus; dicuntur enim Cardinales adjutores, fratres & consilarii Papæ, *c. fundamenta. de elect. in 6.* Item

Episcopatus, qui & ipse beneficium dicitur *c. felix. de panit. in 6.* tamen si sublimes hæ dignitates communi beneficiorum nomine non veniant in canonibus strictæ interpretationis. Alia dicuntur media. Abb. *in c. majoribus. de præbend. n. 1.* ut sunt ceteræ dignitates. item personatus & officia. Pirh. *loc. cit. n. 10.* quamvis Lott. l. 1. q. 26. n. 20. & *seq.* fusè probet monasteria & Abbatis esse adnumeranda majoribus beneficiis. Beneficium verò simplex dicitur, quod præter ministerium divinas in choro laudes canendi, vel officium divinum legendi, aut certas missas legendi, neque jurisdictionem ullam, neque specialem præminentiam, neque administrationem habet; tale est omnis Canonicatus etiam Cathedralis tam secularis, citans regularis Capellania. Castrop. Laym. *loc. cit.* quæ Pirh. n. 13. Porro in dubio non præsumitur duplex, sed simplex, cum qualitas non præsumatur nisi probetur Tusc. l. 6. *concl.* 63. n. 4. Garc. p. 1. c. 6. n. 8. apud Castrop. *loc. cit.* adeoque non neganti sed asserenti beneficio incumbere curam, incumbit probatio Bursat. Menoch. *de arbit. l. 2. casu* 201. n. 62. Staph. *de lit. gratia. tit. de stat. benef. num. 1.* & alii apud Garc. *loc. cit. n. 8.*

4. Tertio dividitur beneficium in manuale & non manuale; manuale est, quod confertur revocabiliter, utpote à conferente ad nutum ex causis aliis, quàm à jure permiffis auferibile. gl. *in clem. etsi principalis. de rescript. v. Electione.* Azor *loc. cit.* talia ferè sunt omnia beneficia regularia, nec curata, nec electiva, ut officium Custodis, Thesaurarii Prioris, intellige Claustralis, qui sub Abbatis obedientià constitutus ab eo pro libitu amoveri potest. Rodriq. *regular. qq. 10. 1. q. 34. a. 2.* Laym. *loc. cit. n. 5.* Non manuale, quòd confertur irrevocabiliter; nimirum in titulum perpetuum non auferibile sine gravi causa in jure expressâ, AA. iidem juxta *c. 1. de constitut.* Pirh. n. 16. citans, Laym. qualia spectato jure communi sunt omnia beneficia secularia, idèbque in eorum imperatione id exprimentum non est; quia præsumitur id cognitum Papæ.

5. Quartò dividitur in Electivum & Collativum: Electivum est, quod providetur per Electionem à superiore confirmandam, maxime (non tamen unicè, ut vult Corraf. p. 2. c. 1. n. 12. Staph. & alii apud Garc. l. c. n. 16. si in Electione servetur forma capitis quæ propter. Mascard. *de præb. concl.* 172. Navar. *de præb. consi.* 3. Zerol. & alii plures apud Garc.) dum autem quis ita eligeretur ab aliquibus, ut illorum electio non egeret confirmatione, beneficium non tam Electivum, quàm Collativum dicendum est, & ipsa talis electio diceretur provisio. Garc. p. 1. c. 6. n. 23. & 26. citans pro hoc Rotam contra Oldr. sentientem tale beneficium adhuc Electivum, si aliàs in electione servata fuit forma capitis quæ propter. Collativum, quod nec electione, nec præsentatione, aut nominatione eget, sed pro libitu habentis ad hoc potestatem confertur. Azor & Garc. *loc. cit.* His additur mixtum, quod nominante seu designante patrono superior confert. AA. iidem. Porro in dubio nunquam præsumendum est electivum aut mixtum; quia præterquam quòd esse electivum & mixtum sint qualitates beneficio extrinsecæ & accidentales, præjudicant provisioni liberæ Ordinariorum. Castrop. *loc. cit. n. 5.* Plures beneficiorum divisiones videri possunt apud Selvam. 1. p. q. 2. n. 26. Rebuff. Corraf. & alios,